

УДК 339.13

Розбицька Т. В., Сухенко В. Ю.

РИНОК СУХОГО МОЛОКА В УКРАЇНІ

У статті досліджують ринок сухого молока України та лідерів експорту на світовий ринок.

Статтю присвячено аналізуванню проблем ринку сухого молока України. Визначено зовнішні та внутрішні ринки збуту сухого незбираного і сухого знежиреного молока. Впродовж вивчення ринку виробництва сухого молока визначено основних українських лідерів.

Ключові слова: *сухе незбиране молоко (СНМ), сухе знежирене молоко (СЗМ), імпорт, експорт.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сьогодні молокопереробний комплекс України переживає чи не найглибшу кризу за останні роки. Виробництво молока перебуває на межі збитковості вже кілька років поспіль, проте український ринок молочної продукції має реальні можливості стати досить прибутковим бізнесом і потужним експортером молокопродуктів на світовий та, зокрема, європейські ринки. Україна має всі необхідні кліматичні, географічні, територіальні умови для виробництва молока на відміну від інших країн світу. За таких умов ринок молока й молочної продукції настійно потребує підвищеної уваги до себе як учених, так і практиків, безперервного моніторингу його кон'юнктури, виявлення проблем, обґрунтування основних напрямів розвитку, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу дослідженням ринку молока та молочної продукції приділили у своїх працях такі відомі вчені, як Н. С. Белінська, П. С. Березівський, С. В. Васильчак, А. М. Лисенко, О. В. Шубровська, Т. В. Сокольська, Т. С. Андрійчук, Н. Я. Слободян, О. Є. Кузьміна, І. О. Тивончука, Т. С. Івашківа. Проте, незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень з цієї проблематики, ще залишаються малодослідженими окремі аспекти сучасного функціонування ринку сухого молока, які мають важливе науково-теоретичне значення та практичну цінність [3].

Перехід України до ринкової економіки, вступ до Світової організації торгівлі, Європейська інтеграція гостро ставлять вимоги щодо якості продуктів харчування та наближення її до світових стандартів. Якість є найважливішим чинником підвищення рівня життя населення, економічної, соціальної та екологічної безпечності. Згідно з класифікацією експертів ФАО ООН питне молоко належить до найцінніших продуктів харчування людини, яке необхідне для підтримання здоров'я населення.

Молокопереробна галузь, як і харчова промисловість загалом, є однією з галузей, що найдинамічніше та найстабільніше розвивається. Вивчення тенденцій розвитку конкурентоспроможності молокопереробних підприємств неможливе без дослідження не лише внутрішнього ринку, а й, зважаючи на умови розширення світогосподарських зв'язків, світового ринку. Актуальність проблеми, яку досліджують, посилюється інтеграційними процесами вітчизняної економіки у світовий економічний простір.

Ринок молока й молочних продуктів є одним з сегментів, що формує продовольчу безпеку країни та забезпечує постачання населення незамінним продуктом харчування – молоком.

Виробництво молочної сировини в Україні забезпечують великотоварні

підприємства й дрібнотоварний сектор, а саме – спеціалізовані промислово-переробні підприємства та фермерські господарства й підсобні господарства населення. Основними товаровиробниками молока нині залишаються господарства населення: їх частка становить 80,5 % загального обсягу виробленого молока всіма господарствами.

Мета. Проаналізувати ринок СММ та СЗМ в Україні та визначити підприємства-лідери експорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Молочна статистика України останніх місяців не є сюрпризом для тих, хто працює в галузі. Переробні підприємства турбують нестача сировини та якість молока, яке надходить для перероблення, але великого галасу навколо цього поки що немає – адже й внутрішні продажі, які знизилися у період кризи, загалом не ростуть.

Є окремі сезонні сплески, але загальну картину це не дуже змінює. Купівельна спроможність українців залишається низькою і не дає можливості переробникам підвищувати ціни на свою продукцію. Правда, зростає молочний експорт, особливо експорт масла, де Україна ввійшла в першу п'ятірку світових експортерів цього товару. Незважаючи на скромні обсяги зовнішніх продажів, Україна нині посідає п'яте місце після Нової Зеландії, ЄС, США та Білорусі.

Цього року кожного місяця ми спостерігаємо зниження виробництва молочної сировини відносно відповідного місяця минулого року [1].

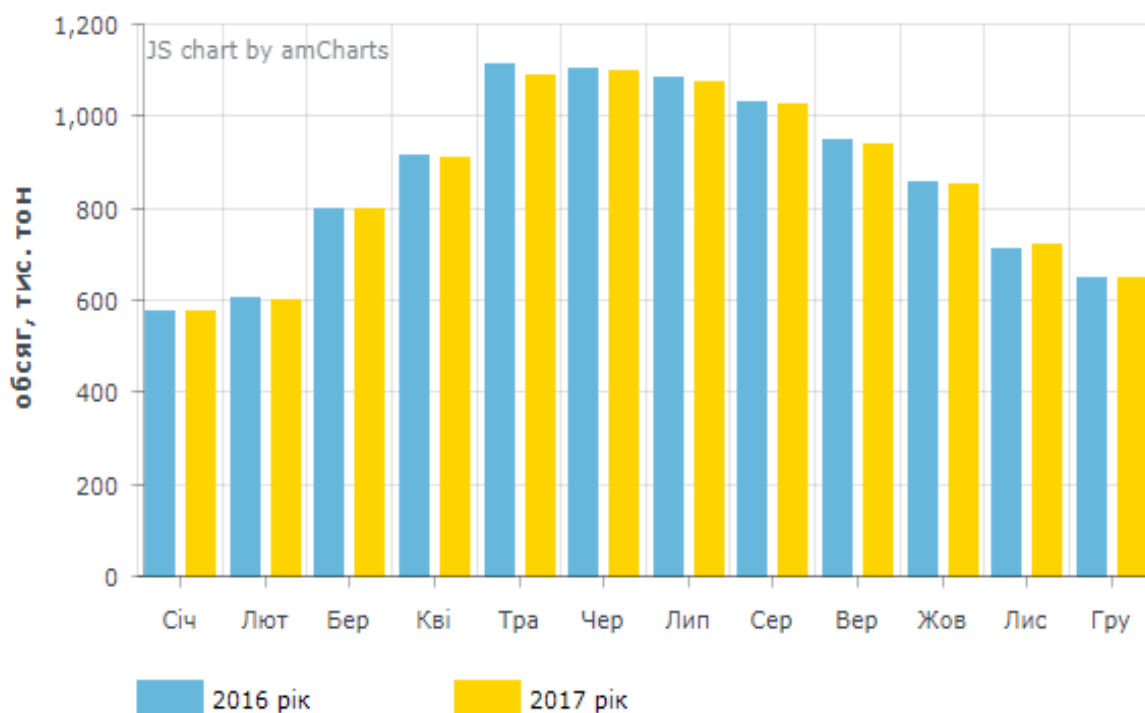


Рисунок 1. Виробництво молока всіма категоріями господарств, Україна

Візьмемо для прикладу останні дані: скорочення виробництва молока сировини на 22 000 тонн порівняно з минулим роком. Багато це чи мало для перероблення нашої країни? Якщо зважати на приблизну частку молока, що забирає з загального виробництва перероблення (трохи більше ніж 40 %) за місяць, а також той факт, що в Україні 80 % усього молока, що надходить для перероблення, переробляють 20 заводів, то ця кількість «недоданого» молока – це приблизно близько 5 км молоковозів місткістю 14,5 т, які стоять один за одним. Можна сказати, що в середньому за один місяць до кожного з цих

20 молокозаводів не доїхало 25 цистерн (приблизно на добу роботи для потужного підприємства).

Отже, можна сказати, що цього року сезонність менше впливає на виробництво молочної продукції українськими молокозаводами, ніж цінова кон'юнктура світового молочного ринку: незважаючи на сезонне зростання обсягу сировини, сушіння молока не приваблювало переробників настільки, щоб наростити виробництво (- 12% сухе молоко й вершки), адже світові ціни на сухе молоко вже довго залишаються низькими.

Позитивні зміни намітилися в травні цього року на українському ринку сухого молока. Слідом за експортними підтяглися й внутрішні ціни. Зміцненню цін також сприяв початок стратегічного закладення товару провідними операторами, які розуміють, що в міжсезоння свіжа сировина знову буде дуже дорогою.

Отже, наприкінці травня сухе знежирене молоко вже практично ніхто не віддає по 50 тис. грн/т. Більшість виробників просять за такий товар 53–58 тис. грн/т. І це цілком логічно, якщо врахувати, що навіть західні трейдери почали платити за товар 1700 USD/т. До СНД СЗМ в окремих випадках продають навіть по 2000 USD/т.

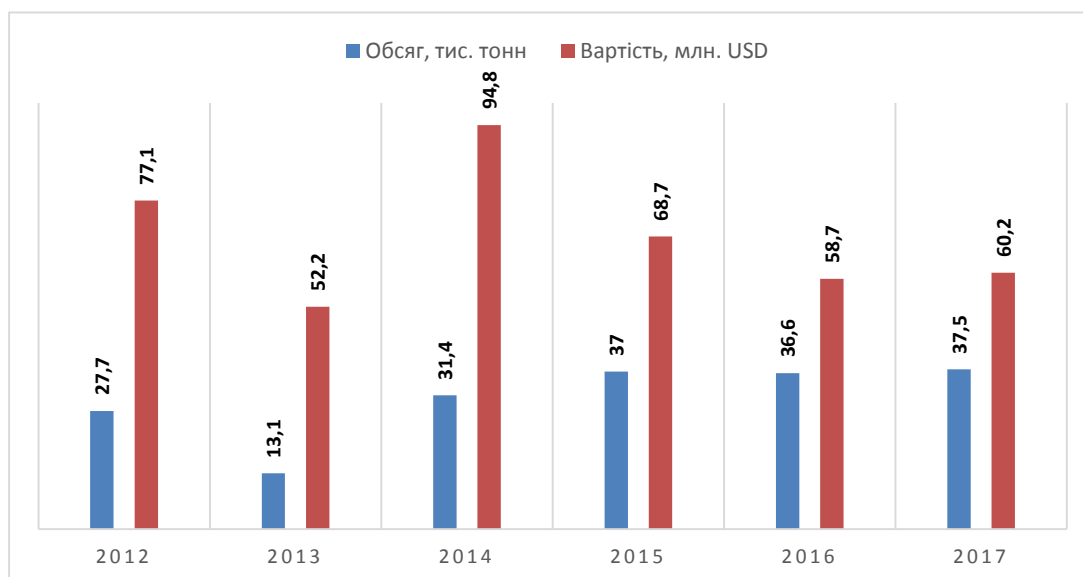


Рисунок 2. Динаміка експорту сухого молока

Слідом за подорожчанням масла і СЗМ зросла й ціна на СНМ. На внутрішньому ринку СНМ пропонують за ціною близько 75 тис. грн/т, а на експорт по 2600–2900 USD/т. За кошерне молоко імпортери платять доларів на 500 більше.

Минулого місяця випуск сухого молока в Україні істотно зріс порівняно з минулим роком. Сушарки запустили два десятки заводів, і було вироблено 4,7 тис. т СЗМ (плюс 13 % порівняно з 2016 роком). СНМ вироблено 715 т (плюс 21 %). Таке молоко випускали сім заводів.

У травні виробництво сухого молока може збільшитися до 6–7 тис. т, а в червні його можуть насушити навіть близько 10 тис. т.

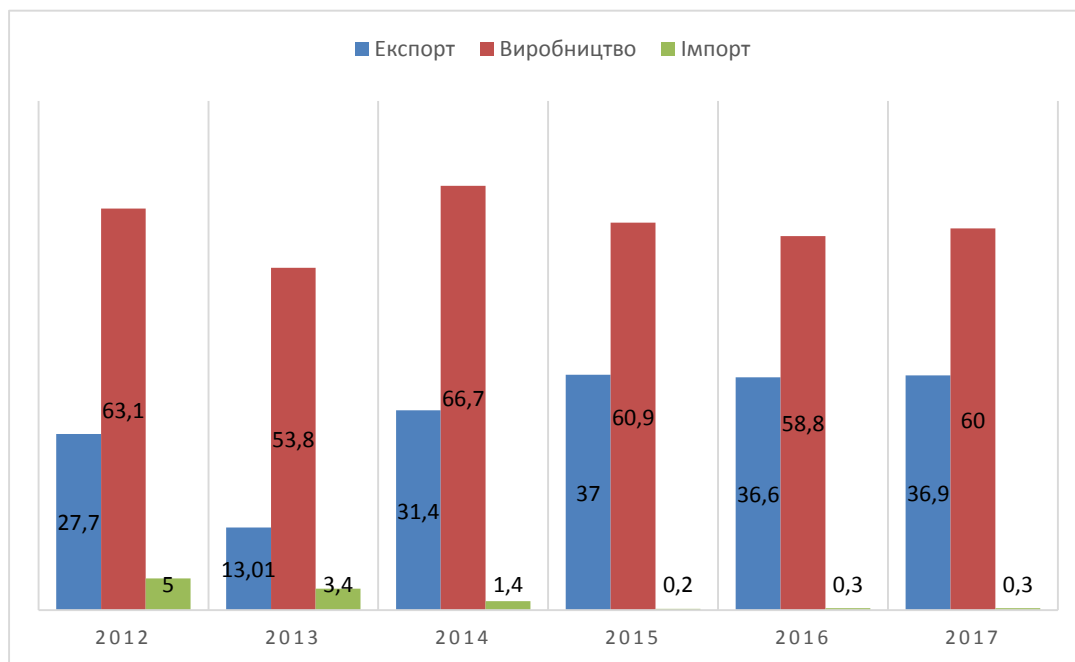


Рисунок 3. Динаміка виробництва та зовнішньої торгівлі сухим молоком, тис. тонн

У листопаді експорт сухого збираного молока становив 1,7 тис. т. До топ-3 експортерів увійшли: ПАТ «Вінницький молочний завод ROSHEN» (725 тонн), ПП «Білоцерківська агропромислова група» (244 тонни) та ДП «Старокостянтинівський молочний завод» (180 тонн). Експорт сухого незбираного молока становив 346 тис. тонн, 260 тонн з яких експортував «Вінницький молочний завод ROSHEN» та по 42 тонни — ПрАТ «Куп'янський МКК» і ТОВ «Мілкіленд».

Лідерами українського ринку сухого молока стали:

- 1) «Вертикаль» (13,5 %);
- 2) «Вінницький молочний завод ROSHEN» (10,9 %);
- 3) «Білоцерківська агропромислова група» (7,5 %);
- 4) «Ружин–молоко» (5,3 %);
- 5) «Веселиновський завод сухого обезжиреного молока» (4,1 %).

Висновки. Оглядаючи молочні полиці, поки що не можна стверджувати, що нестача сировини й привабливість експорту якимось помітно вплинули на пропозицію на внутрішньому ринку. Втім така ситуація може триматися до початку зростання внутрішнього попиту. До того моменту переробники повинні мати достатній для нарощування виробництва обсяг сировини, бажано якісної. Інакше імпортні молочні продукти почнуть швидко витісняти вітчизняні.

У 2017 році українці спожили найменше молокопродуктів за часів незалежності країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. <http://infagro.com.ua/ua/2017/07/12/menshe-koriv-menshe-moloka-molochnoyi-produktsiyi/>
2. <http://milku.info/uk/post/oglad-svitovih-tendencij-rozvitku-molocnogo-rinku-u-travni-cervni-2017>

3. Ліпич Л. Моніторинг стану та перспектив розвитку ринку молока й молочних продуктів України /Ліпич Л., Товстенюк О., Білик І. // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2016. – С.56–63.

Т. Розбицкая, В. Сухенко

РЫНОК СУХОГО МОЛОКА В УКРАИНЕ

В статье исследуется рынок сухого молока Украины и лидеры экспорта на мировой рынок.

Статья посвящена анализу проблем рынка сухого молока Украины. Определены внешние и внутренние рынки сбыта сухого цельного и сухого обезжиренного молока. В течение изучения рынка сухого молока были определены основные украинские лидеры.

Ключевые слова: сухое цельное молоко (СЦМ), сухое обезжиренное молоко (СОМ), импорт, экспорт.

T. Rozbytska, V. Sukhenko

MARKET OF DRIED MILK IN UKRAINE

The article investigates Ukraine's milk powder market and export leaders to the world market.

The article is devoted to the analysis of problems of the market of dry milk of Ukraine. Defined external and internal markets for the sale of dry whole and skimmed milk powder. During the study of the market for the production of dried milk, the main Ukrainian leaders were identified.

Key words: whole milk powder (SNM), skimmed milk powder (SZM), import, export.

Рецензент: Сухенко Ю.Г., д-р техн. наук,
професор, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України, Київ

УДК 346.544:006.83.012.024

Букрєєва О. С.

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕДОТРИМАННЯ ВИМОГ У ГАЛУЗІ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті розглянуто проблеми відповідальності за недотримання вимог у галузі технічного регулювання. Встановлено необхідність реформування законодавства щодо цього. Визначено, що немає комплексного аналізу положень законодавчих актів щодо відповідальності за правопорушення в цій галузі. Проаналізовано чинне законодавство України про відповідальність за недотримання вимог у галузі технічного регулювання й надано пропозиції щодо внесення змін до його змісту. Виявлено необхідність подальших змін щодо обґрунтування виду й форми покарання.

Ключові слова: технічне регулювання, стандартизація, оцінка відповідності, сертифікація, законодавство, відповідальність.